

TURINYS

IŽANGA	7
1. Problema: patriciatas ar valdantysis elitas?	10
2. Tyrimų ir šaltinių apžvalga	14
2. 1. Tyrimai	14
2. 2. Šaltiniai	28
3. Darbo chronologija, tikslai ir metodai	38
I. SAVIVALDOS INSTITUCIJOS	43
1. Suolininkų teismas	44
1. 1. Suolininkų rinkimo kriterijai ir procedūra	45
1. 2. Suolininkų skaičius ir padėtis magistratė	47
1. 3. Tituliniai tarėjai	50
1. 4. Vyresnysis suolininkas	51
1. 5. Suolininkų teismo raštininkas	51
2. Taryba	54
2. 1. Tarėjai ir burmistrai	54
2. 2. Metinė taryba	55
2. 3. Katalikiškasis ir unitiškas tarybos raštininkai	62
3. Magistratas	66
3. 1. Magistrato sesijos: sudėtis ir kompetencija	66
4. Vaitas	73
4. 1. Vaito paskyrimas	75
4. 2. Teisminės vaito funkcijos	79
4. 3. Vaito namų teismas	80
4. 4. Vaitijos laikytojas	82
4. 5. Lentvaitis	82
4. 6. Vaitijos administratorius	83
4.7. Administracinės vaito funkcijos	84
5. Kitos institucijos	86
5. 1. Pirklių bendrija	86
5. 1. 1. Valdymas	87
5. 1. 2. Dalyvavimas pasiuntinybėse į seimus	90
5. 1. 3. Raštininkas	91

5. 2. Miesto išdas ir jo kontrolė. Išdo ekonomai.....	93
5. 2. 1. Raštininkas	97
5. 3. Miesto svėryklos raštininkas	100
II. VALDANČIOJO ELITO KOLEKTYVINĖ BIOGRAFIJA	103
1. Municipalinė karjera	103
1. 1. Skaičiaus, amžiaus ir karjeros tempų nustatymo problemos	104
1. 2. Pirmoji karjeros pakopa – suolininkai	108
1. 3. Raštininkų karjeros specifika	117
1. 4. Antroji karjeros pakopa – tarėjai	120
1. 5. Trečioji karjeros pakopa – burmistrai	122
1. 6. Aukščiausioji karjeros pakopa – vaitai	129
2. Socialinė kilmė	132
2. 1. Miestiečių kilmės	133
2. 2. Bajorų kilmės	133
2. 3. Valstiečių kilmės	149
3. Religinė priklausomybė.....	153
3. 1. Katalikų ir unitų dominavimas. Religija ir savivaldos institucijos	155
3. 2. Stačiatikių ir protestantų pašalinimas	161
4. Giminytės ryšiai	170
4. 1. Kooptacinės rinkimų sistemos reikšmė	170
4. 2. „Dinastijos“	172
4. 3. Tarpusavio giminytė: žmonos, dukros, našlės	176
4. 4. Tarpusavio giminytės ryšiai su bajorais ir miestiečiais	181
4. 5. Tarp nepotizmo ir konflikto	186
5. Turtinė padėtis	187
5. 1. Turto šaltiniai, atlyginimai	188
5. 2. Turto sudėtis ir dydis	195
5. 3. Turto struktūra: kilnojamasis ir nekilnojamasis.....	214
6. Profesinė sudėtis	218
6. 1. Pirkliai	220
6. 2. Teisininkai	228

6. 3. Medikai	234
6. 4. „Privatus mokslininkas“ – burmistras Aleksandras Bražycas	239
6. 5. Amatininkų klausimas	240
7. Išsimokslinimas	243
7. 1. Išsimokslinimo lygis	244
7. 2. Kūrybinė produkcija	251
7. 3. Knygų rinkiniai – dydis ir sudėtis	256
7. 4. Buvęs tarybos katalikiškasis raštininkas, tarėjas Simonas Kazimieras Kurovičius – kaltintojas ateisto Kazimiero Liščinskio teismo procese	264
7. 5. Profesijos ir religijos įtaka valdančiojo elito išsimokslinimui	265
8. Teritorinė kilmė	266
8. 1. Naujieji piliečiai	267
8. 2. Atvykėliai ir valdantysis elitas	274
8. 3. Atvykėlių patekimas į valdantįjį elitą	277
9. Tautinė sudėtis	279
9. 1. Lenkai ir rusinai	283
9. 2. Vokiečiai	287
9. 3. Pietiečiai: italai ir ispanas	290
9. 4. Kiti: lietuvių ir vengrų kilmės asmenys	293
 III. VALDANČIOJO ELITO REIŠMĖ MIESTE IR VALSTYBĖJE	
1. Privilegiuota padėtis	300
1. 1. Bajoriškumo problema	304
1. 2. Žemėvalda	312
1. 3. Dalyvavimas seimeliuose ir seimuose	316
1. 4. „Privilegijos nuo neprašytų svečių“	321
1. 5. Kitos teisminės ir ekonominės privilegijos	322
2. Valdančiojo elito ir kitų miesto bei valstybės institucijų santykiai	326
2. 1. Pirklių bendrija ir cechai	327
2. 2. Vyskupas ir kapitula	331
2. 3. Špitolių ir bažnyčių (cerkvių) patronatas	332

6. 3. Medikai	234
6. 4. „Privatus mokslininkas“ – burmistras Aleksandras Bražycas	239
6. 5. Amatininkų klausimas	240
7. Išsimokslinimas	243
7. 1. Išsimokslinimo lygis	244
7. 2. Kūrybinė produkcija	251
7. 3. Knygų rinkiniai – dydis ir sudėtis	256
7. 4. Buvęs tarybos katalikiškasis raštininkas, tarėjas Simonas Kazimieras Kurovičius – kaltintojas ateisto Kazimiero Liščinskio teismo procese	264
7. 5. Profesijos ir religijos įtaka valdančiojo elito išsimokslinimui	265
8. Teritorinė kilmė	266
8. 1. Naujieji piliečiai	267
8. 2. Atvykėliai ir valdantysis elitas	274
8. 3. Atvykėlių patekimas į valdantįjį elitą	277
9. Tautinė sudėtis	279
9. 1. Lenkai ir rusinai	283
9. 2. Vokiečiai	287
9. 3. Pietiečiai: italai ir ispanas	290
9. 4. Kiti: lietuvių ir vengrų kilmės asmenys	293
III. VALDANČIOJO ELITO REIKŠMĖ MIESTE IR VALSTYBĖJE	300
1. Privilegiuota padėtis	300
1. 1. Bajoriškumo problema	304
1. 2. Žemėvalda	312
1. 3. Dalyvavimas seimeliuose ir seimuose	316
1. 4. „Privilegijos nuo neprašytų svečių“	321
1. 5. Kitos teisminės ir ekonominės privilegijos	322
2. Valdančiojo elito ir kitų miesto bei valstybės institucijų santykiai	326
2. 1. Pirklių bendrija ir cechai	327
2. 2. Vyskupas ir kapitula	331
2. 3. Špitolių ir bažnyčių (cerkvių) patronatas	332

2. 6. Vaivada, kancleris ir kiti valstybės pareigūnai.....	338
2. 7. Lietuvos Vyriausiasis tribunolas	339
3. Užmunicipalinė karjera	341
3. 1. Karališkieji sekretoriai	341
3. 2. Centrinės ir kitos valstybinės pareigybės	346
3. 3. Karaliaus dvariškiai	357
3. 4. Pareigybės bažnyčios (cerkvės) ir vienuolynų struktūrose	358
3. 5. Pareigybės didikų administracijoje	360
3. 6. Dėstymas universitete	360
3. 7. Giminaičiai – dvasiškiai ir vienuoliai	360
3. 8. Giminaičiai – kariškiai	368
IV. VALDANČIOJO ELITO GYVENIMO BŪDAS:	
ELITIŠKUMO PROBLEMA	371
1. Elitiškumo problema	371
2. Mūrnamis mieste ar rezidencija užmiestyje?	372
3. Tarp integracijos ir frakcingumo	376
4. Proginės literatūros pakylėjimai	378
5. Bendravimo su miestiečiais ir bajorais ypatybės	380
6. Religingumo bruožai. Dalyvavimas bažnytinėse brolijose	385
7. Laidotuvės	393
8. Šeimynos	398
9. Transporto priemonės	399
10. Drabužiai	400
11. Dvikovos ir ginklai	402
12. Brangenybės, stalo indai ir valgomieji įrankiai	403
13. Laikrodžiai ir veidrodžiai	406
14. Paveikslai ir skulptūros, muzikos instrumentai	407
IŠVADOS	412
PRIEDAI	415
SUMMARY	443
STRESZCZENIE	453
ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ	462